

NÂNG CAO HIỂU QUẢ TUYÊN TRUYỀN, GIÁO DỤC PHÁP LUẬT CHO SINH VIÊN TRƯỜNG ĐẠI HỌC CÔNG NGHIỆP HÀ NỘI

PHẠM THỊ ĐAM
VŨ THỊ HỒNG VÂN
Trường Đại học Công nghiệp Hà Nội

Nhận bài ngày 19/02/2020. Sửa chữa xong 22/02/2020. Duyệt đăng 25/02/2020.

Abstract

Propaganda on educating awareness of law for students nationwide in general and those of Hanoi University of Industry in particular must be based on the Party and State's plans and policies as well as the current regulations. Propagating legal awareness education for students of Hanoi University of Industry is spreading and explaining the content and meaning of the legal norm to students on a regular, continuous, organized and oriented basis to improve students' legal knowledge and help them raise awareness, attraction and legal thinking to have appropriate attitude and behavior consistent with the current law. The paper explores the activities of improving the effectiveness of legal education in Hanoi University of Industry and gives some suggestions for improving the effectiveness of this work.

Keywords: Law dissemination, education, Hanoi University of Industry.

1. Đặt vấn đề

Tuyên truyền, phổ biến, giáo dục pháp luật (GDPL) cho sinh viên (SV) nhằm nâng cao hiểu biết pháp luật và ý thức tôn trọng pháp luật. Tuyên truyền, phổ biến, GDPL là một trong những nhiệm vụ chính trị quan trọng. Quốc hội đã thông qua Luật Phổ biến, giáo dục pháp luật trong kỳ họp thứ 3, ngày 20/6/2012. Luật gồm 5 chương, 41 điều là cơ sở pháp lý quan trọng trong việc nâng cao ý thức pháp luật trong điều kiện hiện nay, những nội dung và hình thức, chủ thể tuyên truyền, phổ biến GDPL cho SV trong nhà trường được quy định tại Điều 23 và Điều 24. Bộ Giáo dục và Đào tạo ban hành quyết định số 3957/QĐ-BGDĐT ngày 28/9/2017 Quyết định Ban hành kế hoạch tiếp tục triển khai thực hiện đề án "nâng cao chất lượng công tác phổ biến, giáo dục pháp luật trong nhà trường" đến năm 2021 đã khẳng định lại những mục tiêu cụ thể của Quyết định Số 705/QĐ-TTg của Thủ tướng chính phủ.

Như vậy, tuyên truyền phổ biến GDPL cho SV cả nước nói chung và SV Trường Đại học Công nghiệp Hà Nội nói riêng đều phải dựa trên cơ sở các kế hoạch, chính sách của Đảng và nhà nước cũng như các quy định của pháp luật. Tuyên truyền phổ biến GDPL cho SV Trường Đại học Công nghiệp Hà Nội là việc truyền bá, giải thích nội dung, ý nghĩa của quy phạm pháp luật đến SV một cách thường xuyên, liên tục, có tổ chức, có định hướng nhằm trang bị, nâng cao kiến thức pháp luật cho SV. Trên cơ sở đó hình thành ở SV ý thức, tình cảm và tư duy pháp lý để SV có thái độ, hành vi đúng với pháp luật hiện hành [4].

Mục đích của việc tuyên truyền, phổ biến GDPL cho SV trước hết là nâng cao hiểu biết pháp luật cho SV Trường Đại học Công nghiệp Hà Nội, đây được coi là mục đích đầu tiên, không thể thiếu trong tuyên truyền phổ biến GDPL; hình thành lòng tin vào pháp luật của SV, pháp luật không thể có ý nghĩa thực tiễn khi SV không tin tưởng vào những quy định được ban hành, chỉ khi các em tin tưởng, các em mới nghiêm chỉnh thực hiện. Mọi kết quả của tuyên truyền, phổ biến GDPL đều phải được thể hiện ở hành vi ứng xử của mỗi SV, là nền tảng cơ bản hình thành nhân cách của SV, hình thành nên ý thức pháp luật cơ bản và bền chặt đối với SV [2].

2. Nội dung tuyên truyền phổ biến, GDPL cho SV trường Trường Đại học Công nghiệp Hà Nội

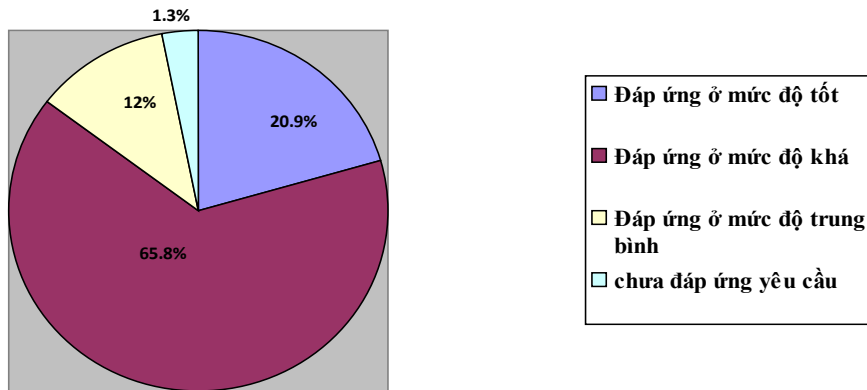
Điều 23 Luật Phổ biến, giáo dục pháp luật năm 2012 quy định: "Nội dung giáo dục pháp luật trong

các cơ sở giáo dục của hệ thống giáo dục quốc dân được xây dựng phù hợp với từng cấp học và trình độ đào tạo, phù hợp với mục tiêu giáo dục, ngành nghề đào tạo, bảo đảm tính thống nhất, đồng bộ, phổ thông, cơ bản, thiết thực và có hệ thống... Nội dung giáo dục pháp luật trong chương trình giáo dục nghề nghiệp, giáo dục đại học trang bị kiến thức cơ bản về nhà nước và pháp luật, kiến thức pháp luật liên quan đến ngành, nghề đào tạo” [5].

Trên cơ sở quy định đó Trường Đại học Công nghiệp Hà Nội đã đưa vào giảng dạy môn Pháp luật đại cương cho SV toàn trường với nội dung: những kiến thức cơ bản về nhà nước và pháp luật nói chung, nhà nước và pháp luật của nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam nói riêng và một số ngành luật thực định. Tùy vào ngành học mà nội dung pháp luật được tuyên truyền phổ biến GDPL cho SV của các ngành học khác nhau có nội dung các môn pháp luật chuyên ngành.

Đối với nội dung tuyên truyền phổ biến GDPL ngoại khóa cho SV, nhà trường tập trung vào một số lĩnh vực pháp luật: Luật Dân sự; Bộ luật Hình sự; Luật Giao thông đường bộ; Luật phòng, chống ma túy; Luật Hôn nhân và gia đình; Luật Giáo dục đại học; Luật xử lý vi phạm hành chính v.v...và các văn bản pháp luật mới sửa đổi, bổ sung, ban hành; Các nội dung pháp luật được tuyên truyền tùy theo từng đợt, từng năm trên cơ sở kế hoạch của UBND TP. Hà Nội, của Bộ Công thương, Bộ Tư pháp, Đoàn TNCS Hồ Chí Minh... nhà trường phát động SV tham gia.

Để đánh giá về kiến thức, hiểu biết pháp luật mà SV tiếp nhận được qua các nội dung tuyên truyền, phổ biến, GDPL hiện nay đã đáp ứng như thế nào so với yêu cầu giải quyết các vấn đề pháp luật trong thực tiễn cuộc sống tại Trường Đại học Công nghiệp Hà Nội chúng tôi tiến hành khảo sát 450 SV, trong đó có 94 phiếu, chiếm 20.9% SV trả lời đáp ứng ở mức độ tốt, có 296 phiếu chiếm 65,8% SV trả lời đáp ứng ở mức độ khá, có 54 phiếu chiếm 12% SV trả lời đáp ứng ở mức độ trung bình và 6 phiếu chiếm 1.3% SV trả lời chưa đáp ứng yêu cầu.

Biểu đồ: Đánh giá mức độ tiếp nhận kiến thức hiểu biết của sinh viên về pháp luật qua tuyên truyền, phổ biến GDPL

Như vậy, nội dung tuyên truyền phổ biến GDPL cho SV Trường Đại học Công nghiệp Hà Nội qua đánh giá của SV là ở mức độ khá chiếm tỷ lệ cao (65,8%) và chỉ có một tỷ lệ rất nhỏ là 1.3% SV cho rằng nội dung tuyên truyền phổ biến GDPL là chưa đáp ứng yêu cầu.

3. Hình thức và phương pháp tuyên truyền, phổ biến, GDPL cho SV Trường Đại học Công nghiệp Hà Nội

Hình thức, phương pháp tuyên truyền phổ biến GDPL có vai trò rất quan trọng trong việc truyền tải kiến thức pháp luật tới SV. Hình thức, phương pháp phải linh hoạt, đa dạng và phù hợp với đối tượng mới truyền tải nội dung pháp luật một cách hiệu quả [3]. Hiện nay, cùng với quá trình đổi mới chương trình giáo dục đại học, thì việc đổi mới hình thức và phương pháp giáo dục cũng được tiến hành đồng thời. Thay vì giảng dạy thụ động, một chiều như trước, thì nay Trường Đại học Công nghiệp Hà Nội đã tích cực đa dạng hóa các hình thức và phương pháp giảng dạy phát huy tính tích cực chủ động, sáng tạo của SV.

Nhà trường đã đưa vào chương trình đào tạo tích hợp tiếp cận theo CDIO (viết tắt của cụm từ tiếng Anh Conceive – Design – Implement – Operate) - Đây là một giải pháp nâng cao chất lượng đào tạo đáp ứng yêu cầu xã hội trên cơ sở xác định chuẩn đầu ra (learning outcomes) để thiết kế chương trình và phương pháp đào tạo theo một quy trình khoa học, góp phần nâng cao chất lượng đào tạo, có thể nói cách tiếp cận CDIO hướng tới đào tạo SV phát triển toàn diện cả về kiến thức, kỹ năng, thái độ, năng lực thực tiễn (gọi là năng lực C-D-I-O) và có ý thức trách nhiệm với xã hội. Điều này tạo sự chuyển biến lớn trong phương pháp giảng dạy pháp luật đối với hình thức giáo dục pháp luật chính khóa.

Để nâng cao hiểu biết pháp luật cho SV, ngoài kiến thức các em được học ở các chương trình học chính khóa, thì tuyên truyền phổ biến GDPL ngoại khóa cũng hết sức quan trọng, cần thiết. Tuyên truyền phổ biến GDPL ngoại khóa bao gồm các hình thức cơ bản như: Thảo luận, tọa đàm, đề tài pháp luật, tổ chức chuyên đề pháp luật, xem phim, tiểu phẩm, thông qua các cuộc thi tìm hiểu pháp luật; qua sinh hoạt câu lạc bộ pháp luật; tuyên truyền miệng; Câu chuyện pháp luật, phát tờ gấp pháp luật, khẩu hiệu, phiên tòa giả định... đặc biệt với sự phát triển của các phương tiện truyền thông thì đây là một hình thức tuyên truyền phổ biến, rộng rãi và cơ bản nhất đối với phổ biến.

Trường Đại học Công nghiệp Hà Nội đã sử dụng một số hình thức tuyên truyền pháp luật như dán áp phích, khẩu hiệu; đối thoại pháp luật; chuyên mục phổ biến pháp luật trên trang web chính thức của trường; tổ chức đi thực tế, thi văn nghệ với chủ đề pháp luật, tổ chức giao lưu giữa các trường, khoa, lớp, tổ chức phong trào thanh niên tình nguyện, thanh niên xung kích tham gia giữ gìn an ninh, trật tự, bảo vệ pháp luật; phát động các cuộc thi tìm hiểu pháp luật... và gần đây nhất (tháng 11/2019) trường tổ chức cuộc thi tìm hiểu pháp luật nhằm kỷ niệm ngày Pháp luật Việt Nam dưới hình thức thi trắc nghiệm trên máy tính và sân khấu hóa các tình huống pháp luật đã thu hút hàng nghìn SV tham dự. Điều đó cho thấy các hình thức tuyên truyền của Nhà trường ngày càng đa dạng, phong phú, phát huy hiệu quả và sự quan tâm của đồng đảo SV.

4. Một số thành tích và nguyên nhân, hạn chế của hoạt động tuyên truyền phổ biến GDPL cho SV Trường Đại học Công nghiệp Hà Nội

Nhận thức, hiểu biết pháp luật, cách xử sự theo pháp luật của SV đã có sự cải thiện, tiến bộ rõ rệt. Phần lớn SV đã có ý thức tự giác, chủ động tham gia các buổi tuyên truyền phổ biến GDPL do Nhà trường tổ chức. Kết quả điều tra xã hội học cho thấy, trong số 450 SV trả lời bảng hỏi, có tới 182 SV khẳng định có tham dự tất cả các hoạt động tuyên truyền, phổ biến GDPL do nhà trường tổ chức, chiếm 40,5% và có 219 SV trả lời bảng hỏi trả lời “tham gia không đầy đủ” hoạt động tuyên truyền phổ biến GDPL của nhà trường, chiếm 48,7%, Số còn lại, 49/450, chiếm 10,8%, trả lời là không tham dự các buổi tuyên truyền phổ biến GDPL ngoại khóa. Mặc dù chưa được 100% SV tham dự tuyên truyền phổ biến GDPL song, con số 40,5% SV được hỏi “tham gia tất cả các hoạt động tuyên truyền phổ biến GDPL và 48,7% SV tham dự không đầy đủ các buổi tuyên truyền phổ biến GDPL của Nhà trường cũng đã là một kết quả rất đáng trân trọng, tạo cơ sở để tiếp tục thu hút những SV khác khác tham gia vào hoạt động này.

Bên cạnh đó, trả lời câu hỏi về vai trò của kiến thức, hiểu biết pháp luật đối với cuộc sống, học tập, sinh hoạt của SV có tới 54.2% SV cho rằng kiến thức, hiểu biết pháp luật có vai trò rất cần thiết đối với cuộc sống, học tập, sinh hoạt của các em; 45,8% SV khẳng định là cần thiết; tổng cộng có 100% SV tham gia trả lời bảng hỏi đánh giá kiến thức pháp luật có vai trò rất cần thiết và cần thiết đối với các em.

Như vậy, SV nhận thức về vai trò quan trọng của của kiến thức pháp luật trong học tập, cuộc sống. Từ nhận thức đó, phần lớn SV chủ động, tích cực tham gia hoạt động tuyên truyền phổ biến GDPL đã góp phần nâng cao hiểu biết pháp luật của các em.

Về ý thức chấp hành pháp luật: Đại bộ phận SV Trường Đại học Công nghiệp Hà Nội có ý thức tôn trọng pháp luật, chấp hành nội quy, quy chế của nhà trường, thực hiện tốt các quy tắc, chuẩn mực, lối sống cộng đồng dân cư nơi sinh sống cũng như các quy định pháp luật của nhà nước.

Có thể nói, kết quả nổi bật của tuyên truyền phổ biến GDPL cho SV Trường Đại học Công nghiệp Hà Nội là đã khơi dậy trong SV ý thức tự giác, tích cực tìm hiểu các quy định của pháp luật; nâng cao nhận

thức về vai trò, tầm quan trọng của kiến thức, hiểu biết pháp luật đối với cuộc sống, học tập, sinh hoạt của mình; tạo được chuyển biến rõ rệt trong việc cải thiện, nâng cao kiến thức, hiểu biết pháp luật, ý thức chấp hành pháp luật của SV; từ đó, góp phần hạn chế vi phạm pháp luật, giữ gìn trật tự, kỷ cương, an toàn xã hội, nội quy, quy định của Nhà trường; hình thành thói quen sống, học tập và làm việc theo pháp luật trong SV Trường Đại học Công nghiệp Hà Nội.

Tuy nhiên, bên cạnh những kết quả đạt được, công tác phổ biến, tuyên truyền pháp luật còn gặp không ít khó khăn hạn chế như:

- Một số SV chưa nhận thức đầy đủ về vai trò và tầm quan trọng của việc tìm hiểu pháp luật, do đó ý thức chấp hành pháp luật, nội quy của nhà trường chưa cao, vẫn còn có một số SV vi phạm pháp luật.

- Nội dung tuyên truyền phổ biến GDPL còn dàn trải, nặng về lý thuyết, thiếu tính thực tiễn, chưa thực sự hấp dẫn đối với SV. Một số giáo viên vẫn còn áp dụng phương pháp giảng dạy truyền thống, do chưa có nhiều kinh nghiệm giảng dạy;

- Về hình thức tuyên truyền phổ biến GDPL chưa được phong phú, đa dạng. Việc tổ chức tuyên truyền PBGDPL qua các hoạt động ngoại khóa chưa được tiến hành thường xuyên, chưa có tính hệ thống, quy trình, chất lượng và hiệu quả chưa cao;

- Nguồn kinh phí đầu tư cho công tác phổ biến, tuyên truyền và giáo dục pháp luật cho SV còn hạn chế.

5. Một số giải pháp nâng cao hiệu quả hoạt động tuyên truyền, phổ biến, GDPL cho SV

5.1. Cần nâng cao nhận thức, ý thức trách nhiệm, năng lực của chủ thể, đối tượng trong tuyên truyền, phổ biến GDPL cho SV Trường Đại học Công nghiệp Hà Nội

Trong tuyên truyền phổ biến GDPL, giữa chủ thể và đối tượng phổ biến GDPL có mối quan hệ mật thiết với nhau, cùng chi phối hiệu quả phổ biến GDPL. Nếu cả chủ thể và đối tượng cùng hợp tác tích cực, chủ động, cùng xác định rõ ràng mục tiêu phổ biến GDPL, cùng có ý thức trách nhiệm cao trong triển khai cũng như tham gia tuyên truyền phổ biến GDPL thì chất lượng, hiệu quả tuyên truyền phổ biến GDPL sẽ được nâng lên. Chính vì vậy, nâng cao nhận thức, ý thức trách nhiệm của chủ thể và đối tượng trong phổ biến GDPL cho SV là một giải pháp hết sức quan trọng. Cần triển khai thực hiện đồng bộ các nội dung sau: Xác định rõ mục tiêu giáo dục pháp luật cho SV Trường Đại học Công nghiệp Hà Nội, cả hai bên đều phải ý thức được rằng, những mục tiêu cụ thể cần đạt được từ hoạt động tuyên truyền phổ biến GDPL cho SV bao gồm mục tiêu về kiến thức (nhận thức, hiểu biết), mục tiêu về kỹ năng (vận dụng, hành vi) và mục tiêu về thái độ (tình cảm, ý thức); Tăng cường hơn nữa sự phối hợp đồng bộ, nhịp nhàng giữa các cơ quan, đơn vị làm nhiệm vụ tuyên truyền giáo dục pháp luật cho SV; Nâng cao trình độ chuyên môn, kỹ năng nghiệp vụ cho đội ngũ làm công tác tuyên truyền phổ biến GDPL; Nâng cao ý thức trách nhiệm, sự hăng hái, nhiệt tình của SV Trường Đại học Công nghiệp Hà Nội trong quá trình tham gia tuyên truyền giáo dục pháp luật.

5.2. Đổi mới nội dung, phương pháp và hình thức tuyên truyền phổ biến, GDPL cho SV Trường Đại học Công nghiệp Hà Nội

5.2.1. Đổi mới nội dung giáo dục pháp luật

Lựa chọn những nội dung kiến thức về các lĩnh vực pháp luật cụ thể, liên quan mật thiết tới cuộc sống, sinh hoạt, học tập, phù hợp với chuyên ngành học của sinh viên để phổ biến; chú trọng trang bị những nội dung kiến thức về các văn bản quy phạm pháp luật dưới luật, nhất là văn bản có liên quan trực tiếp đến cuộc sống, học tập, lợi ích của SV; cung cấp cho SV những nội dung thông tin về thực tiễn đời sống pháp luật; trong nội dung giáo dục pháp luật cần chú trọng trang bị cho sinh viên kiến thức về kinh nghiệm thực tế, kỹ năng vận dụng các QPPL để xử lý, giải quyết các sự việc, sự kiện, tình huống pháp luật xảy ra trong cuộc sống.

5.2.2. Đổi mới phương pháp giáo dục pháp luật

Sử dụng kết hợp nhiều phương pháp khác nhau trong tuyên truyền GDPL ngoại khóa cho SV. Phương pháp tuyên truyền, giải thích pháp luật; phương pháp thông tin pháp luật; phương pháp nói

chuyên, trao đổi về pháp luật; phương pháp nêu gương; phương pháp đóng vai; phương pháp tạo dư luận xã hội để phổ biến GDPL [1]. Đổi mới phương pháp phổ biến GDPL cũng phải hướng tới rèn luyện cho SV kỹ năng thực hành, vận dụng kiến thức pháp luật vào việc giải quyết các sự kiện, tình huống pháp luật thực tiễn mà họ có thể gặp trong thực tế cuộc sống;

5.2.3. Đổi mới hình thức giáo dục pháp luật

Tiếp tục đa dạng hóa các hình thức phổ biến GDPL cho SV phù hợp với đặc điểm ngành nghề đào tạo đồng thời giới hạn ở các hình thức phổ biến GDPL được coi là phù hợp với đối tượng SV. Đó là các hình thức: Mở các lớp phổ biến, tuyên truyền pháp luật có tính chất đại trà cho SV; Tổ chức các cuộc thi tìm hiểu pháp luật theo các chủ đề pháp luật cần phổ biến, giáo dục cho các đối tượng là SV; Tăng cường sử dụng hình thức phổ biến GDPL cho SV qua các phương tiện thông tin đại chúng, loa truyền thanh, pa-nô, áp-phích, tranh cổ động; đăng tải thông tin pháp luật trên các trang thông tin điện tử của Trường; trên Fcaeboook qua các Page...; Thành lập câu lạc bộ pháp luật.

5.3. Đảm bảo các điều kiện về kinh phí, cơ sở vật chất cho hoạt động tuyên truyền phổ biến GDPL cho SV

Hoạt động phổ biến GDPL, về cơ bản, là lĩnh vực hoạt động tinh thần, hướng tới trang bị cho đối tượng những tri thức, hiểu biết pháp luật nhất định. Lĩnh vực hoạt động tinh thần, suy cho cùng, luôn chịu tác động, ảnh hưởng bởi điều kiện cơ sở vật chất, kinh phí bảo đảm cho hoạt động đó. Có thể khẳng định rằng, việc nâng cao chất lượng, hiệu quả phổ biến GDPL cho SV không thể tách rời sự đảm bảo các điều kiện vật chất, kinh phí.

Hoạt động phổ biến GDPL cho SV chỉ đi vào chiều sâu, thực chất và đạt hiệu quả cao khi có sự quan tâm, đầu tư nguồn kinh phí thỏa đáng từ phía nhà nước nói chung, nhà trường nói riêng. Nguồn kinh phí được cung cấp đầy đủ sẽ là điều kiện quan trọng để các chủ thể phổ biến GDPL củng cố, nâng cấp cơ sở vật chất - kỹ thuật phục vụ hoạt động tuyên truyền phổ biến GDPL.

6. Kết luận

Để nâng cao chất lượng, hiệu quả tuyên truyền phổ biến GDPL cho SV Trường Đại học Công nghiệp Hà Nội, thì việc phân công rõ ràng về quyền và trách nhiệm của các cơ quan, cá nhân, đơn vị trong thực hiện tuyên truyền pháp luật là cần thiết nhằm hướng dẫn trình tự, nội dung thực hiện chuỗi hoạt động tuyên truyền, phổ biến GDPL cho SV Trường Đại học Công nghiệp Hà Nội, góp phần nâng cao hoạt động pháp chế của nhà trường.

Bên cạnh đó, để huy động tối đa nguồn lực của xã hội cho hoạt động tuyên truyền phổ biến GDPL cần thiết phải xã hội hóa tuyên truyền phổ biến GDPL. Xã hội hóa phổ biến GDPL cho SV là hệ thống đồng bộ các biện pháp cụ thể cần phải triển khai nhằm huy động tối đa nguồn nhân lực, vật lực của xã hội và sự tham gia của toàn xã hội vào hoạt động tuyên truyền phổ biến GDPL cho sinh viên, tạo nền tảng bảo đảm nâng cao chất lượng, hiệu quả của hoạt động này.

Tài liệu tham khảo

1. Bộ Lao động - Thương binh và Xã hội, Thông tư số 13/2018/TT-BLĐTBXH Về ban hành chương trình môn học pháp luật thuộc khối các môn học chung trong chương trình đào tạo trình độ trung cấp, trình độ cao đẳng.
2. Bộ Tư pháp, *Hoạt động phổ biến, giáo dục pháp luật tại một số nước trên thế giới*, Tài liệu tham khảo nội bộ, Hà Nội, 2013.
3. Phan Hồng Dương, *Giáo dục pháp luật cho sinh viên các trường đại học không chuyên luật ở Việt Nam*, Luận án Tiến sĩ, Học viện Khoa học xã hội. 2014.
4. Phan Chí Hiếu, Vị trí, vai trò ý nghĩa của công tác giáo dục pháp luật trong nhà trường và quá trình đưa giáo dục pháp luật vào trong nhà trường, Tạp chí *Dân chủ và pháp luật*, Số 3, 2015.
5. Quốc hội, *Luật Phổ biến và giáo dục pháp luật*, 2012.